

LA BIODIVERSITAT AL CTR ALT EMPORDÀ

El seguiment de la biodiversitat a les instal·lacions del CTR Alt Empordà és un dels paràmetres que inclou el Pla de vigilància ambiental de les instal·lacions. Dins el ventall d'espècies de flora i fauna que es segueixen l'avifauna hi té un paper rellevant per la seva nombrosa presència a les instal·lacions.

El seguiment es realitza a través d'una empresa especialitzada però també requereix de la formació dels treballadors de les instal·lacions per tal de tenir coneixements per a detectar espècies invasores o problemàtiques. Podeu consultar les dades de seguiment al web.

Aquest document fa un recull de les espècies més corrents que podeu veure a l'abocador comarcal, la majoria d'espècies freqüenten el vas d'explotació per alimentar-se, altres es troben a l'entorn d'espais amb aigua o bé amb vegetació a l'entorn de la instal·lacions en els corredors biològics. Ens centrarem en les característiques de les espècies més importants:

Nom	Tipus espècie
Esplugabous (<i>Bubulcus ibis</i>)	Espècies plaga
Gavina riallera (<i>Croicocephalus ridibundus</i>)	
Gavià argentat (<i>Larus michahellis</i>)	
Corb (<i>Corvus corax</i>)	
Estornell vulgar i estornell negre (<i>Sturnus spp.</i>)	
Voltor (<i>Gyps fulvus</i>)	Espècies protegides
Aufrany (<i>Neophron percnopterus</i>)	
Àguila cuabarrada (<i>Aquila fasciata</i>)	
Àguila daurada (<i>Aquila chrysaetos</i>)	
Milà reial (<i>Milvus milvus</i>)	
Milà negre (<i>Milvus migrans</i>)	
Bernat pescaire (<i>Ardea cinerea</i>)	
Cigonya blanca (<i>Ciconia ciconia</i>)	
Cotorra de Kramer (<i>Psittacula krameri</i>)	Espècies invasores
Cotorra de pit gris - Cotorra argentina (<i>Myiopsitta monachus</i>)	

ESPLUGABOUS

(Bubulcus ibis)

MIDA

Au de L45-53 cm.

DESCRIPCIÓ

Aquest ocell menut i erecte. Blanc amb el coll llarg i barret de color crema. Bec groc i potes llargues. Els individus joves tenen el bec més fosc.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Hivernant: quan es troben al nostre territori només a l'hivern

PLOMATGE:

TIPUS 2. Adults i joves són diferents

COMPORTAMENT

Originalment els esplugabous s'alimenten de petits peixos, crancs, cucs de terra i altres invertebrats que troben en els espais humits i inundats, però a l'abocador, un grup d'aquests ocells s'ha acostumat a menjar deixalles, residus orgànics que hi ha dins de la fracció rebuig. Els esplugabous que venen a Pedret i Marzà són individus joves, normalment de primer o segon any, que encara no són reproductors.

Són ocells que no es desplacen mai més de 20-30 Km del lloc on han nascut.

HÀBITAT

L'esplugabous és un ocell típic de zones humides (aiguamolls, embassaments o llacunes), on hi hagi conreus i espais oberts.

COLOM DOMÈSTIC (Columba domestica)

MIDA

Au de L33 cm.

DESCRIPCIÓ

És de color gris amb dues bandes negres a les ales.

El cap és gris fosc amb tonalitats verdoses i liloses al coll; la cua també és fosca.

El bec és fosc amb una franja blanca i les potes són vermelloses.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

COMPORTAMENT

Menja llavors i grans.

El mascle festeja la femella seguint-la i inflant el pit, a la vegada que fa un soroll típic. Construeix el niu en forats de les roques o de les cases.

Acostuma a volar amb rapidesa formant grups de diversos individus.

Els coloms de les ciutats es reproduïxen amb molta facilitat i provoquen grans problemes per la concentració dels seus excrements.

HÀBITAT

Viu en estat salvatge prop de penya-segats rocosos i abunda en estat domèstic en pobles grans i ciutats.

GAVINA RIALLERA

(Croicocephalus ridibundus)

Estiu

MIDA

Gavina de petites dimensions, L35-38 cm.

DESCRIPCIÓ

Au petita, clara. A l'estiu, amb caputxa marró xocolata, esquena gris clar i punta de les ales negres. A l'hivern, Al cap, una taca negra a sobre l'orella. Joves amb dors castany. Potes de color vermell fosc.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Hivernant: quan es troben al nostre territori només a l'hivern

PLOMATGE:

TIPUS 4. Hivern i estiu diferents

Hivern

COMPORTAMENT

És una espècie migradora, és a dir, és present a l'hivern a les nostres terres en grans estols, que marxen al Centre i Nord d'Europa a la primavera i estiu a reproduir-se. No és gens agressiva i necessita menjar materials orgànics de petites dimensions: petits trossos de carn o peix. A l'abocador la podem veure en èpoques de pas i a l'hivern, en estols més o menys nombrosos.

HÀBITAT

Aquesta gavina és molt més marina que el gavià argentat, i mai cria ni es posa massa dins dels nuclis urbans, no és una espècie que hagi causat mai danys ni molèsties. No és una espècie plaga, en cap indret d'Europa.

És una gran migradora, les gavines rialleres poden viatjar de Catalunya al Nord de Polònia, Dinamarca o Finlàndia, realitzant més de 3000 Km de un parell de setmanes

GAVIÀ ARGENTAT DE POTES GROGUES

(*Larus michahellis*)

Adult

MIDA

Es tracta de la gavina més gran de Catalunya L 52-60 cm.

DESCRIPCIÓ

Robust i elegant. Plomatge blanc, espatlles de color gris clar i punta de les ales negra. Potes i bec grocs amb taca inferior vermella. Jove bru pigallat.

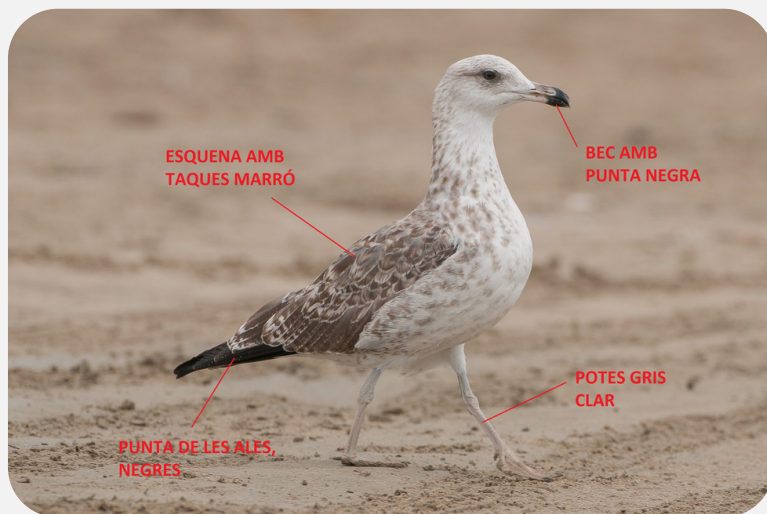
CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 2. Adults i joves són diferents

Jove

COMPORTAMENT

És una espècie que aprofita els abocadors i centres de gestió de residus orgànics per a alimentar-se, i les seves poblacions són molt nombroses. És una espècie dominant, agressiva, que ha esdevingut una plaga en molts indrets. La correcta gestió dels residus orgànics és una necessitat perquè aquesta espècie tingui menys possibilitats d'alimentar-se i provoqui menys problemes i danys a l'agricultura i als espais urbans.

HÀBITAT

Aquesta espècie es desplaça molts quilòmetres al llarg de tota la zona mediterrània i fins i tot a l'Atlàntic: és normal que els gavians de Pedret i Marzà arribin fins a la Bretanya Francesa amb pocs dies de vol.

CORB

(Corvus corax)

MIDA

Ocell de mida L65-67 cm.

DESCRIPCIÓ

El corb és un ocell robust i gran, totalment negre amb reflexes blavosos, amb el bec llarg, arquejat i extremadament fort.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

COMPORTAMENT

Menja de tot. Des de carronya fins a petites preses com conills però també mol·luscs i insectes. Molt territorial. Viu en parella que conserva tota la vida. De vegades els no reproductors s'agrupen en zona d'alimentació com passa a Pedret i Marzà.

HÀBITAT

Viu en espais oberts i tranquils. Nidifica en cingleres.

ESTORNELL VULGAR

(Sturnus vulgaris)

MIDA

Ocell de mides petites , L19-22 cm.

DESCRIPCIÓ

És negre amb tonalitats morades i verdes, bec groc i potes vermelles. Durant un període de l'any pot presentar un pigallat blanc per tot el cos. Els joves són marrons.

COMPORTAMENT

És molt familiar i sociable. S'alimenta al terra de cucs i insectes que extreu amb el bec, també menjar llavors i fruits. A l'abocador hi troben tot això i també matèria orgànica en descomposició.

A l'hivern, procedent d'Europa, s'agrupen un gran nombre d'individus formant grans estols.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 2. Adults i joves són diferents

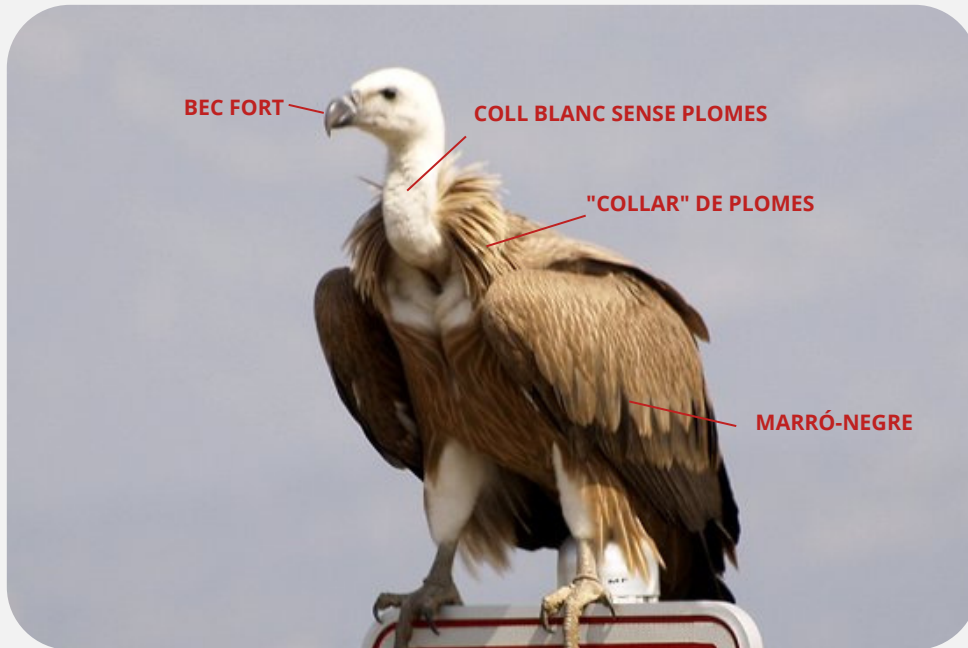
HÀBITAT

Conreu i boscos amb pastura, prop de zones poblades o masies amb bestiar on pot trobar aliment.

Fa niu en forats d'edificis i arbres, i als teulats.

VOLTOR

(Gyps fulvus)

MIDA

És una au de mides 1-1'10 m de llarg i 2'70 m d'envergadura.

DESCRIPCIÓ

Té les ales grans i amples, amb les plomes dels extrems ben obertes. El bec és fort i la cua curta (a diferència del Trençalòs).

És de color marró i negre.

Té el coll blanc i llarg cobert d'un curt plomissol (sense plomes) i un "collar" de plomes a la base del coll.

COMPORTAMENT

És l'ocell més gran que podem veure volant pel cel del nostre país.

S'alimenta d'animals morts, sobretot d'animals grans (ovelles, cabres, ...).

Fa el niu en forats de cingles inaccessibles.

Acostuma a volar planejant donant voltes i cercant menjar. Aprofita els corrents d'aire calent per elevar-se.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any.

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

HÀBITAT

Viu prop de penya-segats rocosos en petits grups.

AUFRANY

(Neophron percnopterus)

En vol

MIDA

És una au de mides al voltant de 60-70 cm de llargada i uns 160 cm amb les ales obertes.

DESCRIPCIÓ

És de color blanc amb tons groguencs.
La cara és groga i no té plomes ni plomissol.
El bec és groc amb la punta negra.
Les ales són blanques amb unes franges negres als extrems. La cua és blanca.
Les potes són groguenques o griseses.

COMPORTAMENT

Menja restes d'animals morts (conills, ocells, peixos, rèptils) i també les parts més toves dels cadàvers de grans animals.

Quan troba un ou el trenca amb el bec i es menja el seu contingut. Si l'ou és gran el llença a terra o el trenca amb una pedra.

Fa el niu amb branques i el folra amb materials més suaus com llana, draps, etc. El fa en petites coves o forats dels penya-segats.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Estivals: quan es troben només durant alguns mesos d'estiu

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

HÀBITAT

Viu en zones muntanyoses amb cingles.

Antigament es trobava en totes les comarques muntanyoses, però va patir una forta davallada.

Actualment, s'ha produït una lleugera recuperació i el trobem en moltes zones dels Pirineus i Pre-pirineus.

CONSELL COMARCAL
DE L'ALT EMPORDÀ

àrea de medi ambient

ÀGUILA CUABARRADA

(Aquila fasciata)

COS CLAR LLISTAT

ALES I CUA FOSQUES

CAP PETIT (en vol)

ALES AMPLES

CUA
QUADRANGULAR,
EXTREM FOSC

MIDA

Au de L65-72 cm.

DESCRIPCIÓ

Gran rapinyaire amb ales amples i cua quadrangular. En vol, cap petit (al contrari que la marcenca), cos molt clar i ales i cua fosques (en els adults). Franja negra travessant l'ala. Els joves poden ser brunencs o molt clars per sota.

COMPORTAMENT

S'alimenta de mamífers i ocells de mida mitja.

Molt discreta, passa sovint desapercebuda. Durant l'època reproductora mascle i femella es persegueixen fent vols rasants i picats molt espectaculars. Es considera el rapinyaire de mida grossa més hàbil en vol.

És una àliga molt amenaçada a nivell Europeu. És el rapinyaire català més amenaçat.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

HÀBITAT

Zones obertes amb cingleres pròximes.

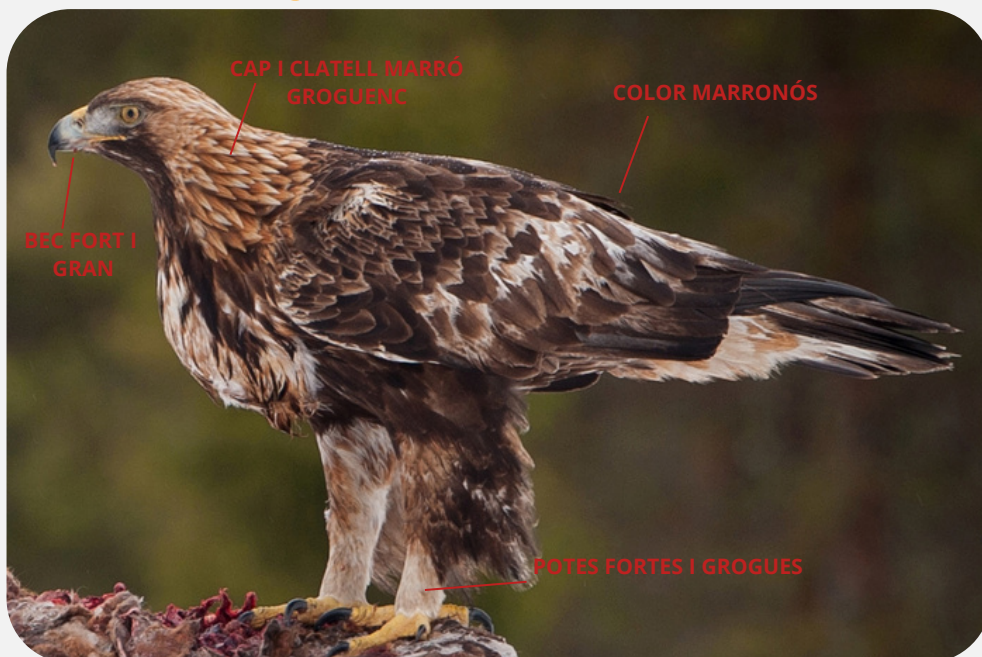

CONSELL COMARCAL
DE L'ALT EMPORDÀ

àrea de medi ambient

ÀGUILA DAURADA (Aquila chrysaetos)

MIDA

Au de L75-85 cm.

DESCRIPCIÓ

És de color marronós. Per sobre és marró més fosc i per sota una mica més clar. El cap i el clatell són marró groguenc. La cua també és més fosca cap al final. El bec és fort i gran. Les potes són fortes i grogues.

La femella és més gran que el mascle.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

COMPORTAMENT

Menja animals morts (ovelles, cérvols) i caça llebres, conills, perdius i altres ocells.

Fa el niu en cingles o dalt de grans pins.

Acostuma a estar-se quieta sobre una branca o dalt d'un cingle. Quan vola planeja fent amples cercles. És capaç de llençar-se en picat per agafar una presa arribant a velocitats superiors als 200 km/h.

HÀBITAT

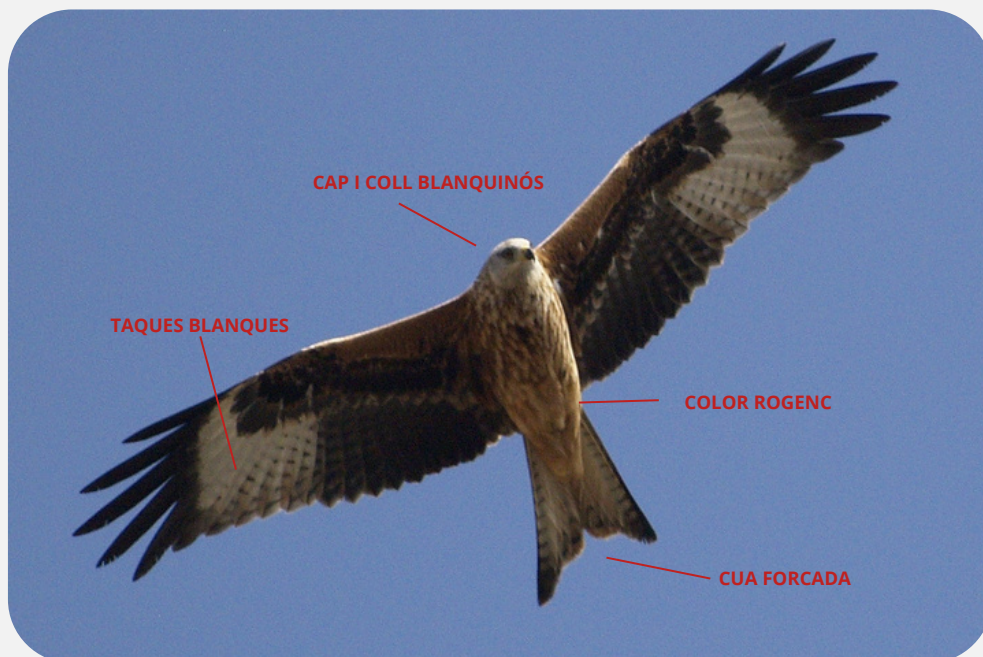
Viu en zones muntanyoses amb cingles. A Catalunya se la pot veure als Pirineus i Prepirineus.

Pot viure uns 25 anys.

És una au escassa; es calcula que només hi viuen un centenar de parelles.

MILÀ REIAL

(*Milvus milvus*)

MIDA

És una au de L60-65 cm. La seva amplada d'ales és de 145-165 cm.

DESCRIPCIÓ

Per sobre és de color marró amb tonalitats clares i fosques, que recorden el ferro rovellat; per sota destaquen les taques blanques que hi ha cap a les puntes de les ales. El cap és blanquinós amb fines ratlles fosques. La gorja també és blanquinosa.

La cua acaba molt forcada (una V invertida), la qual cosa el diferencia del milà negre que la té menys forcada.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Migrador: perquè estan de pas, d'un lloc a l'altre

PLOMATGE:

TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

COMPORTAMENT

Planeja amb les ales ben obertes.

És un ocell carronyer que menja restes d'animals morts i també petits animals (insectes, petits mamífers, cucs de terra,...).

Fa el niu dalt dels arbres.

Acostuma a formar grups que es mouen junts. És freqüent veure'l prop dels grans abocadors d'escombraries.

HÀBITAT

A Catalunya és un ocell migrador i hivernant escàs a la zona litoral; en canvi és més comú a la zona occidental on se'l pot veure durant tot l'any.

MILÀ NEGRE

(*Milvus migrans*)

MIDA

És una au de L50-58 cm. La seva amplada d'ales és de 130-155 cm.

DESCRIPCIÓ

És un rapinyaire molt elegant de color castany fosc i cap grisenc. Puntetes de les ales negres. Bec corbat i fort i les potes clares amb urpes. Té la cua recta o en forma de forqueta.

COMPORTAMENT

Sovint menja animals morts als marges de les carreteres, caça petits mamífers i rèptils i freqüenta els abocadors com Pedret i Marzà. Aquí s'alimenta en abundància abans de marxar cap al seu llarg viatge migratori fins a l'Àfrica. Dormen en grups molt nombrosos en arbredes com la que hi ha al darrere de l'abocador.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Migrador: perquè estan de pas, d'un lloc a l'altre

PLOMATGE:

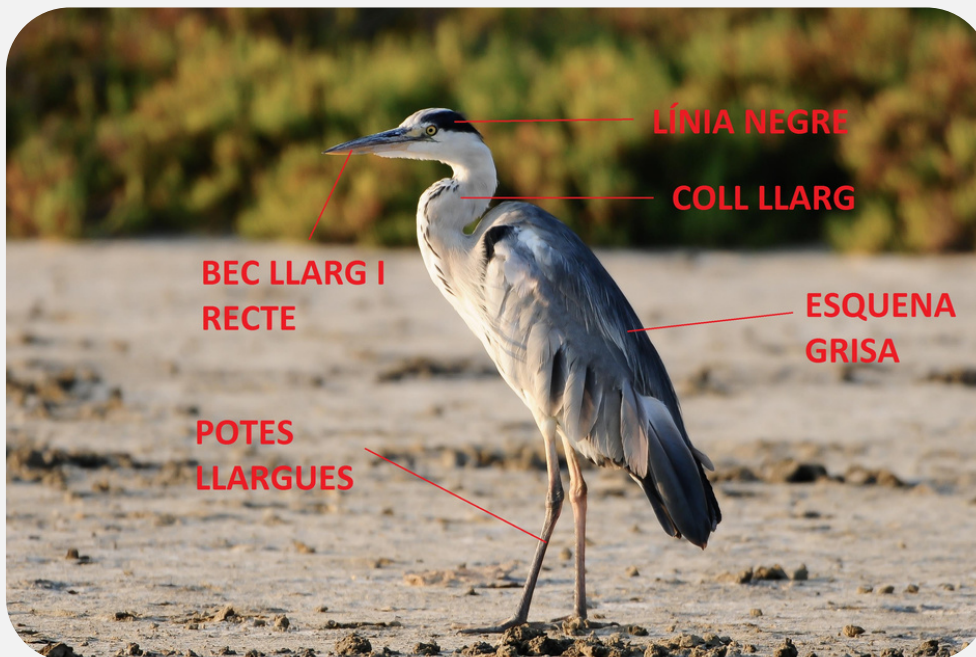
TIPUS 1. Mascle i femella són iguals

HÀBITAT

Des de terra baixa a alta muntanya . Associat a cursos d'aigua amb bosc de ribera i planes al voltant.

BERNAT PESCAIRE

(Ardea cinerea)

MIDA

Au de grans dimensions, L90-98 cm.

DESCRIPCIÓ

El berrat pescaire és semblant a una petita cigonya. És un ocell allargat, amb potes i coll llargs. Té una línia negra a la cara. És de color gris, amb el coll i pit blancs. Els adults tenen dos plomalls negres llargs al cap que s'estenen cap a la part posterior. Les puntes de les ales són negres. Els adults són més pintats que els joves.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 2. Adults i joves són diferents

COMPORTAMENT

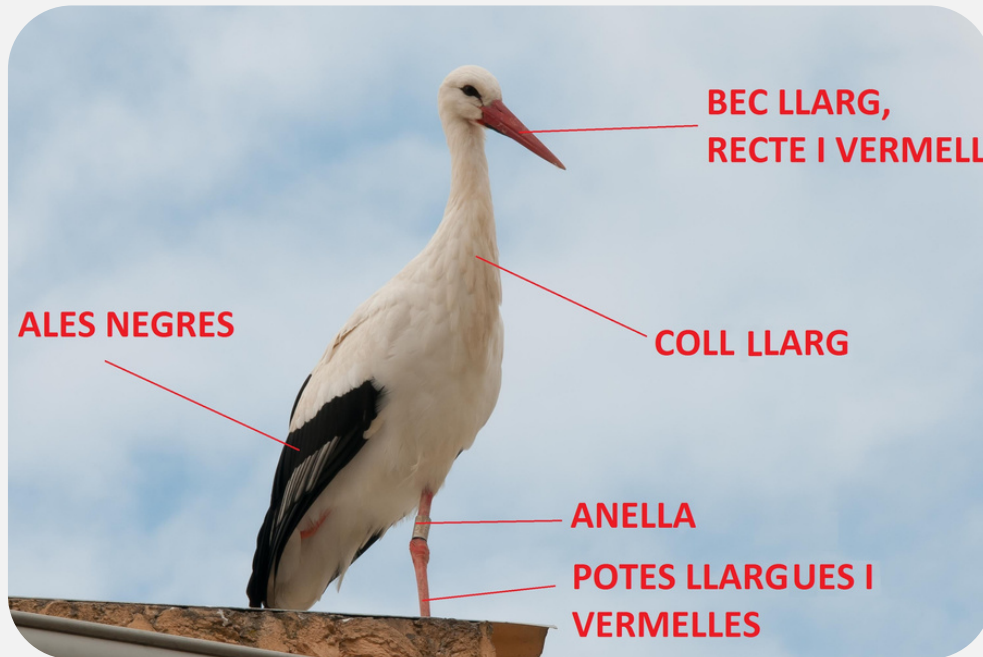
És un ocell aquàtic, se'l pot veure fàcilment enmig dels camps buscant ratolins i talpons. Aquests ocells no són pas freqüents als abocadors, però normalment se'n veuen alguns exemplars que s'han acostumat a buscar deixalles perquè es costa menys que trobar peixos, cucs, insectes i crancs a les zones dels Aiguamolls.

HÀBITAT

A Catalunya la major part dels bernats pescaires no són reproductors, i són pocs els indrets del país on es poden veure nius i polls d'aquesta espècie, que busca llocs molt tranquils per fer els seus nius i criar. Juntament amb l'esplugabous, el fet que hi hagi als rius espècies de peixos exòtics introduïts, ha fet que els ocells de la família dels ardeids tinguin més menjar i es reproduïxin més.

CIGONYA BLANCA

(Ciconia ciconia)

MIDA

La seva mida són L95-115cm. La seva amplada d'ales poden fer més de 2m.

DESCRIPCIÓ

Ocell majestuós i gran, amb potes i bec vermells i molt llargs. Plomatge blanc amb franja negra molt ampla a les ales.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Era migradora i s'ha tornat resident

PLOMATGE:

TIPUS 2. Adults i joves són diferents

COMPORTAMENT

Camina pel terra fent grans gambades. Són grans planadors, és a dir, emigren recorrent grans distàncies planejant aprofitant els corrents tèrmics d'aire calent. Emet un cloqueig picant amb el bec, audible a gran distància. Mengen granotes, peixos, llimacs i cargols, alguns insectes i crustacis, però algunes d'elles, fins a 400, venen de forma regular a buscar deixalles a l'abocador.

HÀBITAT

Les cigonyes varen ser re introduïdes a Catalunya, i concretament als Aiguamolls de l'Empordà, ja que s'havien extingit unes dècades enrere. Al Parc del Aiguamolls, va ser l'espècie emblemàtica i la insígnia de la protecció dels animals i de la natura empordanesa. Es va començar a reproduir a la zona del Parc ja pocs anys després de ser introduïda, i ara hi ha nombroses colònies de cigonya al Parc del Aiguamolls. Amb els anys, les cigonyes varen descobrir que a l'abocador hi havia molt de menjar, més fàcil de trobar que el menjar que buscaven pels camps, aiguamolls i rierols.

La cigonya originàriament és un ocell que a l'hivern i tardor viu a l'Àfrica subsahariana, per sota del desert del Sàhara. Fins fa uns anys només hi havia cigonyes a Europa durant la primavera i estiu. Però aquesta espècie s'ha acostumat a viure tan a prop de l'home, que ara ja no emigra tan i molts exemplars es queden a passar l'hivern a Catalunya, Espanya o alguns països del Sud d'Europa.

COTORRA DE KRAMER (*Psittacula krameri*)

MIDA

Au de L38-42 cm.

DESCRIPCIÓ

Tenen la cua molt llarga i de color cridanerament verd, la mandíbula superior del bec de color vermell fosc, mentre que la inferior és de color negrós. Els mascles presenten un collaret fi de color negre i rosa, que pot faltar a les femelles o ser de color gris pàl·lid. L'iris de l'ull és fosc. Tenen les potes grisenques.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any

PLOMATGE:

TIPUS 3. Mascle i femella són diferents

COMPORTAMENT

Menja llavors, fruits, flors i borrons de nombrosos arbres.

Ocupa tota mena de zones obertes amb arbres, arbustos, etc. També es troba en àrees cultivades i en parcs de zones urbanes.

S'observa generalment en petits estols, que poden arribar a ser nombrosos a les zones d'alimentació o quan es reuneixen.

Són aus sedentàries.

HÀBITAT

L'origen d'aquestes cotorres al nostre país són els descendents d'exemplars posats en llibertat o de mascotes escapades, juntament amb la cotorra grisa són plaga d'aus exòtiques en algunes zones. Són originàries d'Àfrica i sud d'Àsia.

S'ha inscrit a la llista de les 100 espècies invasores més dolentes d'Europa.

COTORRA ARGENTINA O DE PIT GRIS

(Myiopsitta monachus)

MIDA

És una au de mides L30cm.

DESCRIPCIÓ

És de color verd amb el ventre gris clar. També té les galtes i el front de color grisós. El bec és de color marró clar. Les potes són grises.

Les ales i la cua també són verdoses, però poden tenir franges blaves.

CARACTERÍSTIQUES

ÈPOCA DE L'ANY:

Residents: quan s'hi observen durant tot l'any.

PLOMATGE:

TIPUS 3. Mascle i femella són diferents

COMPORTAMENT

Menja els fruits de les palmeres, així com herbes dels parcs, fruites, flors i larves d'insectes, tant en els arbres com sobre el terra.

En àrees agrícoles, s'alimenten també de llavors com el blat de moro, el gira-sol, i de fruites com els cítrics, els préssecs o les peres, per la qual cosa és considerada com una plaga per a l'agricultura.

Forma petits grups que acostumen a viure en palmeres.

HÀBITAT

És un ocell originari de l'Amèrica del Sud que va arribar a Europa com a mascota.

Parcs urbans, generalment en ciutats grans i amb presència de palmeres i plataners.

Té hàbits gregaris i és molt sorollosa.